

Ἡ χαρτογράφηση τῶν σπηλαίων

Ἡ χαρτογράφηση τῆς σπηλιάς μὲ τὰ ἀπαραίτητα σύμβολα σὲ διεθνή κλίμακα μπήκε στὸν ἴσο δρόμο στὸ τελευταῖο 4ο Διεθνὲς Σπηλαιολογικὸ Συνέδριο τῆς Λιουμπλιάνας. Προτάσεις καὶ σχέδια, μὲ ὑπομνήματα παρουσιάστηκαν, ὅπως εἶχε αποφασιστεῖ στὸ 3ο συνέδριο τῆς Βιέννης τὸ 1961, ἀπὸ πολλοὺς καὶ ἀπὸ τὴν Ε.Σ.Ε. Τώρα θὰ γίνῃ τὸ ξεδιάλεγμα ἀπὸ τὸν Γάλλο καθηγητὴ Φενελὸν, ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ μελέτη γιὰ τὰ ταχτοποιηθῆ μιὰ διεθνὴς συμβολικὴ παράσταση ἀπὸ τὰ στοιχεία τῆς σπηλιάς, πού θὰ τὴν καταλαβαίνει ὁ κάθε εἰδικός. Ἦταν πραγματικὰ ἀνάγκη ἕνα τέτοιο πρᾶμα καὶ ἀπὸ χρόνια γινόταν λόγος καὶ πολλοὶ ἀτομικὰ καταγίνονταν μὲ τὸ θέμα. Ὁ καθένας σχεδίαζε βέβαια μὲ τὸν τρόπο του καὶ παράστανε στὸ μεταξὺ τὶς σπηλιές, πού ἐξερευνοῦσε ἀνάλογα μὲ τὶς γνώσεις του καὶ τὴν πείρα του. Ἐνας ἦταν ὁ Πετρόχειλος, πού ἐννοίωσε τὴν ἀνάγκη νὰ προτείνει: ὀριζόμενα σύμβολα, ὅπως τὰ μεταχειρίζονταν. Τὴν σχετικὴ του ἐργασία, πού ἔγραφε στὰ γαλλικὰ γιὰ νὰ ἔχει σχετικὴ ἀπὸψη, ἄρχισε νὰ χτυπᾷ στὴν μεμβράνη ὁ ἴδιος — ἔτσι τυπώονταν τότε τὸ Δελτίο τῆς Ε.Σ.Ε. — καὶ νὰ τὴν τυπώνει στὸν πολὺγραφο γιὰ τὸ Δελτίο τῆς Ε.Σ.Ε. τοῦ 1959. Καὶ τότε (1959) ἤρθε στὰ χέρια τὸ καθυστερημένο ἕνα καλοτυπωμένο τεῦχος γιὰ τὰ σύμβολα αὐτὰ τοῦ Ροντίνια, ἀνάτυπο ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τοῦ 8ου ἔθνικου Ἰταλικοῦ Σπηλαιολογικοῦ Συνεδρίου πού τυπώθηκαν τὸ 1958. Ἦταν μιὰ ἐργασία μελετημένη, μὲ ταξινομημένα τὰ σύμβολα σὲ πίνακες, καὶ σχετικὲς ἐπεξηγήσεις, πού εἶχε παρουσιαστῆ στὸ 8ο συνέδριο τοῦ Κόμο τῆς Ι.Σ.Ε. τὸ 1956 καὶ τυπώθηκε τὸ 1958 στὸ δελτίο τῆς Ι.Σ.Ε. καὶ ὄχι τῆς Ε.Σ.Ε., ὅπως κατὰ λάθος δημοσιεύθηκε στὸ σημεῖωμα γιὰ τὰ σπηλαιολογικὰ σύμβολα» στὴν σελ. 51, στίχο 8 ἀπὸ κάτω τοῦ φετεινοῦ δελτίου (Δ.Ε.Σ.Ε. τόμ. VIII τεῦχος 2 Ἀπρίλ. - Ἰουν.). Ἔτσι ὁ Ι. Π. ἔκανε κριτικὴ στὴν ἐργασία αὐτὴ τοῦ Ρ. σὲ παράρτημα τῆς ἰδικῆς του, ὅταν εἶδε τὴν ἐργασία τοῦ Ρ. γιὰ πρώτη φορὰ ἐνῶ δημοσιεύονταν ἡ δική του. Συμβαίνει πραγματικὰ πολλές φορές ὅθι ἡ καὶ πῶς πολλοὶ ἐπιστήμονες νὰ καταπιστοῦν νὰ μελετήσουν τὸ ἴδιο θέμα, χωρὶς νὰ ξέρει ὁ ἕνας τὸν ἄλλο καὶ μὲ τὴν δημοσίευση, πού θὰ γίνῃ μαζί, νὰ τὸ μάθουν καὶ νὰ κάνουν καὶ κριτικὴ ὁ καθένας στὴν ἐργασία τοῦ ἄλλου. Αὐτὸ γινόταν συχνότερα σὲ παλιὲς ἐποχές, πού ἡ συγκοινωνία καὶ ἡ ἐπικοινωνία ἦταν πῶς δύσκολη. Σήμερα ἀποφεύγονται τέτοιες «συγκρούσεις» μὲ τὶς προσωρινὲς ἀνακοινώσεις ἢ μὲ ἄλλον τρόπο. Μὰ δὲν εἶναι καὶ τώρα παράξενο νὰ γίνονται: πάνω στὸ ἴδιο θέμα καὶ νὰ παρουσιαστοῦν μαζί διαφορετικὲς ἀπόψεις. Ἡ χαρτογράφηση, ἡ παράσταση τῆς σπηλιάς μὲ μιὰ εἰκόνα πού νάνα καταληπτὴ σὲ διεθνή κλίμακα, ὅπως γίνεται μὲ τὸν γεωγραφικὸ, τὸν τοπογραφικὸ — καὶ ὄχι τοπικὸ, ὅπως δημοσιεύθηκε στὸ ἴδιο Δελτίο τῆς Ε.Σ.Ε. (Τ. VIII τεῦ. 2, στὴν σελ. 52, ψηλὰ στὸν 1ο στίχο) καὶ τὸν γεωλογικὸ χάρτη. Μὲ τὸν χάρτη αὐτὸν φαίνεται ἡ θέση τῆς σπηλιάς καὶ ἡ συνέχειά της μέσα στὸ βουνό, ἡ ἔκτασή της καὶ ἡ σύνδεσή της μὲ ἄλλες, ἡ σχέση της μὲ τὰ πετρώματα καὶ τὶς ἀνωμαλίες τὸς σχετικὰ μὲ τὰ διάφορα λιθολογικὰ στοιχεία. Ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν τουριστικὸ ἐπισκέπτη εἶναι ἀπαραίτητο αὐτὸ τὸ σχέδιο, γιατί τοῦ δείχνει τὴν διαδρομὴ πού θὰ κάνει, πού εἶναι τὸνα καὶ πού εἶναι: τᾶλλο καὶ ὁ τεχνικός στὸ σχέδιο θὰ δεῖ τὶς ἐνδεχόμενες τροποποιήσεις καὶ τὶς ἀλλαγὲς μέσα καὶ τὸν τρόπο πού θάκανε τὴν εἴσοδο γιὰ τοὺς ἐπισκέπτες, ὅταν καταπιστεῖ μὲ τὴν τουριστικὴ διευθέτηση. Στὸ ἐρχόμενο σπηλαιολογικὸ συνέδριο ὁ Φενελὸν θὰ κάνει τὴ σχετικὴ πρόταση καὶ τὸ συνέδριο θὰ ἐγκρίνει τὰ ὀριστικὰ χαρτογραφικὰ σύμβολα, πού θὰ μετα-

χειρίζεται: ὁ χαρτογράφος—σπηλαιολόγος, γιὰ νὰ παρασταίνει τὰ εἰδικὰ σπηλαιολογικά στοιχεία. Ἐκεῖ θὰ μπορεῖ βέβαια νὰ βάζει καὶ σύμβολα τοπογραφικά καὶ γεωλογικά, πού εἶναι ἀπὸ καιρὸ καθιερωμένα καὶ δὲν μποροῦν ν' ἀλλάξουν.

Σπηλαιολογικὲς διαλέξεις

Ἡ πρόεδρος τῆς Ε.Σ.Ε. κ. Ἄννα Πετροχείλου ἔδωσε δυὸ διαλέξεις μὲ σπηλαιολογικὸ περιεχόμενο. Ἡ πρώτη στὸ Κολλέγιο Ἀθηνῶν εἶχε ὡς θέμα «Σπηλαιολογία ὡς σπῆρ καὶ ὡς ἐπιστήμη» καὶ ἔγινε στίς 29 Ὀκτωβρίου. Ἡ δεύτερη ἔγινε στὸν «Ὀμίλο Φυσιολατρῶν—Ὀρειβατῶν Νικαίας» στίς 11 Νοεμβρίου μὲ θέμα «Τὰ σπήλαια τοῦ Πύργου Λακωνίας».

Οἱ σπηλιές τοῦ Διροῦ Λακωνίας

Τὸ πρόβλημα τῆς ἀξιοποίησης τῶν σπηλαίων τοῦ Διροῦ Λακωνίας φαίνεται: πὼς πλησιάζει πρὸς τὴ λύση του μὲ τὴν ἀνάληψη τῆς ὀργάνωσης καὶ ἐκμετάλλευσής του ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ Ὀργανισμὸ Τουρισμοῦ. Ἡ κοινότητα Πύργου—Διροῦ Μάνης, διαπιστώνοντας τὴν ἀδυναμία της νὰ πετύχῃ μιὰ πραγματικὴ ἀξιοποίηση προσφέρει τὴν ὀργάνωση τῶν σπηλαίων στὸν τουρισμὸ, μὲ τὸν λογικὸ ὄρο νὰ τῆς παραχωρεῖται ἓνα ποσοστὸ ἀπὸ τὶς εἰσπράξεις τῶν σπηλαίων. Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὴ τὴν πρωτοβουλία ὁ προϊστάμενος Ἐκμεταλλεύσεως Τουριστικῶν Ἐγκαταστάσεων κ. Ἄρ. Ἰακρίδης πῆγε ἐπὶ τόπου, ἔκανε σχετικὴ ἔρευνα καὶ ὑπέβαλε σχετικὴ ἔκθεση. Ἡ ἔκθεση καὶ δλόκληρο τὸ θέμα μελετήθηκαν σὲ σύσκεψη τοῦ ὑφυπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα τοῦ Ε.Ο.Τ. καὶ τοῦ νομάρχου Λακωνίας, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πὼς τὸ θέμα μπῆκε σὲ καλὸ ὁρμό. Καθὼς εἶναι γνωστὸ, εἶναι πολλὰ νὰ γίνουν γιὰ νὰ ἀξιοποιηθῇ ἡ παραμελημένη αὐτὴ γωνία τῆς Ἑλλάδας. Δρόμος ἀνθρώπινος ἀπὸ τὸ Ὑθειο μέχρι τὸν Πύργον καὶ ἀπὸ κεῖ μέχρι τὰ σπήλαια, ἀποδόθηρα γιὰ νὰ μποροῦν νὰ προσεγγίζουσιν τὰ κόττερα καὶ λοιπὰ πλεούμενα πού θὰ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Καλαμάτα ἢ καὶ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν. Καλλιτεχνικὸς φωτισμὸς τῶν δυὸ σπηλαίων, πλουτισμὸς τῆς Γλυφάδας σὲ δάρκες, χῶροι ὑποδοχῆς, ἀναφυκτῆριο καὶ ἀργότερα περίπτερο τουριστικὸ κ.ἄ. μὲ ἀποκορύφωμα τὸ Σπηλαιολογικὸ Ἰνστιτούτο, ὄνειρο τοῦ πρώτου προέδρου τῆς Ἐταιρίας μας. Ἔτσι θὰ πάρει τὴν πραγματικὴ του θέση τὸ μοναδικὸ στὸν κόσμον σπήλαιον τῆς Γλυφάδας καὶ θὰ γίνῃ πηγὴ πλούτου γιὰ τὴν περιοχὴ Ἡ Ε. Σ. Ε. παρακολουθεῖ μὲ ενδιαφέρον τὴν νέα προσπάθεια καὶ εἶναι πάντα ἕτοιμη νὰ συμβάλει μὲ ὅλες τῆς τὶς δυνάμεις προσφέροντας τὶς ἀφιλοκέρδεις τῆς ὑπηρεσίας.

Σεμινάριον Σπηλαιολογίας

Τὸ Σεμινάριον Σπηλαιολογίας γιὰ τὸ 1966 θὰ ἀρχίσῃ στίς 13 Ἰανουαρίου 1966. Τὰ μαθήματα τοῦ Σεμιναρίου θὰ γίνουσιν αὐτὴ τὴν φορὰ στὰ γραφεῖα τῆς Περιφερείας Προσκόπων Πρωτευούσης στὴν ὁδὸ Πτολεμαίων 1 (κοντὰ στὸ ἀγαλμα τοῦ Τροῦμαν). Τὸ πρόγραμμα τοῦ Σεμιναρίου εἶναι τὸ ἀκόλουθο:

Πέμπτη 13 Ἰανουαρίου: Ἐναρξῆ — Γενικὴ Εἰσήγησις Τζῶν Ζερβουδάκης.

Κυριακὴ 16 Ἰανουαρίου: Πρακτικὴ Σπηλαίου Τζῶν Ζερβουδάκης.

Παρασκευὴ 21 Ἰανουαρίου: Θεωρητικὴ Χαρτογράφισις Ἄν. Πετροχείλου.

Κυριακὴ 23 Ἰανουαρίου: Πρακτικὴ Χαρτογράφισις Ἄν. Πετροχείλου.

Κυριακή 6 Φεβρουαρίου: Πρακτική εφαρμογή εκπαίδευσης Χαρτογράφησης *Αν. Πετροχείλου.

Κυριακή 14 Φεβρουαρίου: Γενική Πρακτική Τζών Ζερβουδάκης.

*Ανάμεσα στις 23 Ιανουαρίου και στις 13 Φεβρουαρίου θα εδρυσθούν ακόμη τρία βραδυνά μαθήματα Γεωλογίας. Οι ήμερομηνίες των μαθημάτων αυτών θα καθορισθούν στην έναρξη. Τα βραδυνά μαθήματα θα αρχίζουν στις 8 μ.μ. ακριβώς. Η έναρξη για τις Κυριακάτικες ασκήσεις που θα γίνουν σε σπήλαια της Αττικής ώρισθηκε στις 7½ το πρωί. Η συμμετοχή στο Σεμινάριο για να καλυφθούν τα έξοδα μεταβάσεως στα σπήλαια ώρισθηκε σε ένατο (100) δραχμές. Δηλώσεις συμμετοχής ταχυδρομικώς μέχρι τις 9 Ιανουαρίου στον έφορο της Ε.Σ.Ε. κ. Τζών Ζερβουδάκη, Ιωάννου Δροσπούλου 110, Αθήνα τ. 804.

Οι έκδρομες της Ε.Σ.Ε.

Στην προσπάθειά της να γνωρίσει τα έλληνικά σπήλαια σε όσο το δυνατό ευρύτερο κοινό η Ε.Σ.Ε. προγραμματίσασε μια σειρά έκδρομες στα διαρρυθμισμένα σπήλαια της χώρας μας. Πρώτη έξορμηση έγινε με την επίσκεψη των σπηλαιών του Διρού στις 6 Νοεμβρίου. Σ' αυτήν πήσαν μέρος 88 άτομα σε δυο μεγάλα πουλιαν. Η έκδρομη σημείωσε μεγάλη έπιτυχία. Μοναδικό σκοτεινό σημείο ή ταλαιπωρία των έπισκεπτών για να πάρουν σειρά στην επίσκεψη της Γλυφάδας, που όφειλονταν στην κακή όργάνωση της ύπηρεσίας των σπηλαιών Διρού. Η ταλαιπωρία αυτή, γενικό παράπονο όσαν έπισκεπτονται το σπήλαιο, έλπίζουμε πώς θα ξεπεραστή με την άνάληψη των σπηλαιών από τον Ε.Ο.Τ.

Η δεύτερη έκδρομη που προγραμματίστηκε για την πρώτη Κυριακή του Φεβρουαρίου θα γίνει στο σπήλαιο Κουτουκι της Αττικής και σε συνέχεια θα ακολουθήσει περίπατος στο Πόρτο Ράφτη με πουλιαν. Δηλώσεις και έγγραφες στον σύμβουλο της Ε.Σ.Ε. κ. Α. Πετροχείλο, Μέγαρον Ταχυδρομικών Ταμειυτηριών, Σταδίου 18, αριθ. τηλ. 230-621, ώρες γραφείου.

Οι συνεργασίες στο Δελτίο της Ε.Σ.Ε.

Με το παρόν τεύχος κλείνει το 1965. Στον φετεινό χρόνο η Συντακτική Έπιτροπή του Δελτίου της Ε.Σ.Ε. έκανε κάθε προσπάθεια για να καλλιτερεύσει ποιοτικά, αλλά και από άποψη εμφάνισης το Δελτίο και πιστεύει πώς το κατόρθωσε μέχρι σ' ένα σημείο. Μένουν όμως πολλά ακόμη να γίνουν. Η όλιγομελής συντακτική έπιτροπή του Δελτίου καθώς είναι φυσικό ούτε μπορεί να καλύπτει όλες τις ανάγκες του Δελτίου, ούτε και νομίζει πώς είναι σωστό να περιορίζει έτσι τον κύκλο των συνεργατών. Γι' αυτό προσκαλούμε τα μέλη της Έταιρίας μας να έρθουν σε έπαφή με την συντακτική έπιτροπή για να μας στείλουν όσες είναι δυνατό περισσότερες συνεργασίες για τον πλουτισμό των Δελτίων του 1966. Ακόμη η συντακτική έπιτροπή θα χαιρόταν να δεχθή παρατηρήσεις, σχόλια, υποδείξεις ακόμη και επικρίσεις για τα μέχρι τώρα Δελτία, ώστε να προχωρήσουμε στην μελλοντική βελτίωση του περιεχομένου και της εμφάνισης του.